

Dr. Károlyi László, Dr. Janik Zoltán

A MAGYAR POSTA ZRT. VESZÉLYES ANYAG GYANÚS KÜLDEMÉNYEK KEZELÉSÉNEK KOMPLEX RENDSZERE

Absztrakt

Rendkívüli esemény napjainkban bárhol, bármikor bekövetkezhet, emberéletek és anyagi javak károsodását, pusztulását okozhatja.

A rohamosan fejlődő világunkban a veszélyes anyagok jelenléte mindennapos. Ebből a tényből kiindulva megjelenése a Magyar Posta Zrt. (Posta) mint egyetemes postai szolgáltató tevékenységében, a postai szolgáltatásban természetesen. Probléma akkor keletkezik, ha a környezetére káros hatással bíró anyag engedély és az előírások betartása (megfelelő dokumentáltság, csomagolás, jelölések, stb.) nélkül van jelen.

Jelen cikk a veszélyes anyag tartalmú, illetve gyanús küldeményekkel kapcsolatos kérdéseket dolgozza fel, ezért a postai szolgáltatásból kizárt tárgyakat csak olyan mértékig ismerteti, amíg az a tartalomra vonatkozóan veszélyt képvisel.

A cikk elsősorban arra fókuszál, hogyan lehet megelőzni a nem engedélyezett veszélyes anyag tartalmú küldemények bekerülését a postai technológiába, valamint jelenléte esetén bekövetkező események során milyen eljárásrendekkel hatékony a kárelhárítás.

Kulcsszavak: veszélyes anyag, posta, eljárási rend, levélbomba, ÁSZF, gyanús küldemény

THE COMPLEX INCIDENT PREVENTION AND MANAGEMENT SYSTEM OF MAGYAR POSTA ZRT. (HUNGARIAN POST LTD.) RELATED TO POSTAL ITEMS SUSPECTED TO CONTAIN HAZARDOUS MATERIALS

Abstract

These days, unexpected events can take place anywhere and at any time, causing loss of life and destruction of property.

In our fast-paced environment, hazardous materials are everywhere. Based on that fact, their appearance in the mailflow handled by Magyar Posta as a universal service provider is natural. Problems only occur when such hazardous material appears without compliance to relevant regulations (e.g. without proper documentation, packaging and labels etc.).

This article discusses the issues related to handling mail items containing or suspected to contain hazardous materials. Items excluded from postal services are discussed only insofar as they pose a threat to their environment.

The article focuses on how to prevent hazardous materials from entering postal operational processes and if it has already happened, what kind of processes should be put into effect in order to ensure efficient damage control.

Keywords: hazardous materials, post, rules of procedure, mail bomb, GTC, suspected of containing hazardous materials

1. BEVEZETÉS

A postai szolgáltatás liberalizációját követően számos vállalat végzi a küldeményekkel kapcsolatos tevékenységet, azonban Magyarországon egyedül a Posta végez egyetemes postai szolgáltatást.

Az egyetemes postai szolgáltatás a postai szolgáltatások azon alapvető felhasználói igényeknek és a műszaki, gazdasági és társadalmi adottságoknak megfelelő, társadalmi közszükségletet kielégítő, általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak minősülő köre, amelyet az egyetemes postai szolgáltató meghatározott minőségben és megfizethető ár ellenében, földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül minden felhasználó számára köteles nyújtani az ország egész területén.[1]

A veszélyes anyagok fogalmát több jogszabály és szakmai anyag is tartalmazza, amelyekről elmondható, hogy egyik része a tudományos, míg másik része az alkalmazás szempontjait veszi figyelembe.

Bizonyos anyagok szállítása, tárolása fokozott kockázattal jár. A veszélyes anyagok szállításának veszélyei nemcsak Magyarországon, hanem az egész világon súlyos problémát jelentenek a lakosság és a felszámolásában résztvevők számára. A gondot legtöbbször nem a rakomány előkészítésénél, a szállítmányok rögzítésénél felmerülő hiányosságok vagy a szállító fegyelmezetlensége okozza, hanem sok esetben a rakomány nem megfelelő okmányozása, a szállítmány tartalmára vonatkozó szándékos megtévesztés, a közlekedési és szállítmányozási fegyelem megsértése.[2]

Az egyetemes postai szolgáltatás bármely szakaszában (küldeményfelvétel, szállítás, feldolgozás, és kézbesítés során) előfordulhat olyan küldemény, illetve felmerülhet annak a gyanúja, hogy veszélyes anyagot tartalmaz.

A veszélyes anyagok postai technológiákban való jelenléte a biztonsági előírások betartása mellett sem veszélytelen. Számolni kell azzal, hogy a szigorú jogi, valamint belső technológiai szabályozás mellett is bekövetkezhetnek balesetek.

Éppen ezért állandóan készen kell lenni arra, hogy az események megelőzése, kezelése érdekében a szolgáltató helyek megfelelő technikai, védelmi felszereléssel, a dolgozók magas színvonalú felkészültséggel rendelkezzenek.

A cikk bemutatja a Posta veszélyes anyag tartalmú, illetve gyanús küldemények felderítésére, kezelésére vonatkozó felkészültségét.

2. A VESZÉLYES ANYAG MEGHATÁROZÁSA

Minden olyan szilárd anyag, folyadék vagy gáz, amely fertőző, mérgező, ingerlő, gyúlékony, robbanó, maró anyagként káros hatást fejt ki vagy más módon ártalmat okozó port, gázt, gőzt, ködöt vagy sugárzást (radioaktív anyag, sugárártalom) bocsáthat ki, s ez úton a vele érintkezésbe kerülők egészségét veszélyeztetheti, vagy anyagi javakat károsíthat. [3]

A veszélyes anyagok csoportosítása domináló hatásuk, hatásmechanizmusuk alapján lehet robbanó, gyúlékony, gyújtó, mérgező, fertőző, radioaktív, maró.

A robbanó és tűzveszélyes anyagok mechanikai és hőhatásuk kapcsán súlyos károkat okozhatnak az élő és élettelen környezetükben egyaránt.

A mérgek az élőlények számára idegen anyagok, amelyekkel a szervezet elhárító, méregtelenítő mechanizmusa már nem tud megbirkózni.

Fertőző anyagok, amelyek hatása, hogy a kórokozó mikroorganizmusok behatolnak a szervezetbe, megtelepsznek, szaporodnak és kóros élettani folyamatokat indítanak el.

A radioaktív anyagok, amelyek az atommagok átalakulása során az egészségre káros sugárzást bocsátanak ki.

A maró anyagok roncsolnak minden élő szövetet, bőrt, nyálkahártyát, károkat okoznak más anyagokban és eszközökben.

A veszélyes anyagokkal végzett minden tevékenység lehetséges veszélyforrás, meghatározott kockázattal jár. A károsító hatásuk lehet közvetlen és közvetett, azonnali vagy késleltetett. A kockázatot különböző biztonságtechnikai berendezések és előírások csökkenthetik.

3. NEMZETKÖZI ÉS HAZAI ESEMÉNYEK

Levélbombákat a posta működése során feltehetően a puskapor felfedezése óta használnak, de csak 1764-ből származik az első bizonyíték.

A levélbomba egy olyan robbanókészülék, amelyet postai levélben küldenek a címzethez, és az azt felnyitó személy megsebesítése, megölése a cél.

A módszer általában nem tudja szavatolni, hogy a levelet valóban a célszemély nyissa ki. A levélbombákat általában túlbélyegzik, mert a robbantó többnyire nem akar a postai alkalmazottakkal kapcsolatba lépni, vagy azt kockáztatni, hogy esetleg a levél visszakerül hozzá. A küldemények gyakran kemény tapintásúak és aszimmetrikus alakúak. Olaj- és zsírfoltok is gyakori figyelmeztető jelek.

1. kép Levélbomba az USA [Nemzeti Postamúzeumában](https://hu.wikipedia.org) (forrás: <https://hu.wikipedia.org>.jpg)

A világ egyik első levélbombáját egy 1764. január 19-i feljegyzés említi. A Borglum apátságban tartózkodó Poulsen tizedes nagyon súlyosan megsérült, amikor egy dobozban puskaport küldtek részére, amelyet egy szerkezet begyújtott.

A svéd Martin Ekenberg 1904. augusztus 20-án levélbombát használt Karl Fredrik Lundin cégvezető ellen, amely egy golyókkal és robbanóanyaggal teletömött dobozból állt.

Theodore Kaczynski, az "Unabomber", küldeményekben elhelyezett robbanóanyaggal három embert megölt és 23-at megsebesített a kései 70-es és a korai 90-es évek között az USA-ban.

Az osztrák Franz Fuchs négy embert megölt és 15-öt megsebesített a 90-es évek közepén levélbombákkal.

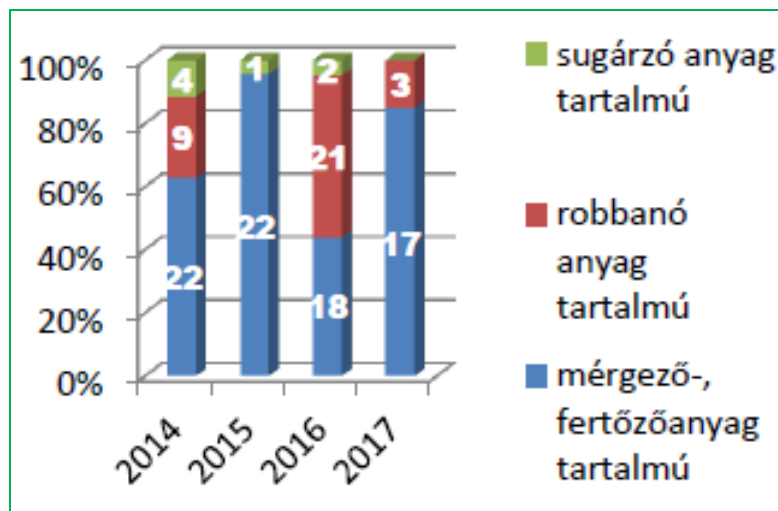
Björk énekesnek egy Ricardo Lopez nevű rasszista rajongója küldött robbanóanyaggal és sósavval megtöltött levélbombát 1996-ban. A bomba végül nem robbant fel, mert a londoni rendőrség sikeresen elfogta.

2007. februárjában egy levélbomba-sorozat 9 embert sebesített meg Angliában. Szintén 2007. januárjában és februárjában küldtek számos bombát az USA-ban különböző pénzügyi cégeknek.

A 2001. évi amerikai lépfene-támadások (anthrax-támadások) során 5-en meghaltak és 17-en megbetegedtek. A vizsgálatot végző szakemberek megállapították, hogy a baktériumot levelek segítségével juttatták az irodaházba [4]

A Posta küldeménytovábbítási rendszerébe nagy gyakorisággal kerülnek be a feladók gondatlansága, esetenként szándékos ártó, zavarkeltő magatartása következtében olyan küldemények, amelyeket a kialakult szakmai protokoll szerint veszélyesként (gyanús küldeményekként) kell kezelni.

2. kép (forrás: Szerzők saját szerkesztése)

A tartalom anyag-összetétele – veszélyes vagy ártalmatlan volta – teljes bizonyossággal csak laboratóriumi körülmények között, vagy speciális felkészültséggel és eszközökkel állapítható meg.

4. A POSTAI KÜLDEMÉNYEK VESZÉLYES ANYAG TARTALMÁRA VONATKOZÓ NEMZETKÖZI SZABÁLYOZÁS

Az Egyetemes Postaegyesület (Universal Postal Union, rövidítése: UPU) egy nemzetközi szervezet, amely a Berni Egyezmény nyomán 1874-ben jött létre és 1948-ban vált az ENSZ szakosított szervezetévé. Székhelye Bernben van.

A szervezet célja – amelyet eredetileg a postai küldemények országok közötti forgalmának és az átszállítás szabadságának biztosítására hoztak létre – a nemzetközi postai szolgáltatások fejlesztése és szabványosítása. Szakmai fórumot biztosít a postai szolgáltatásokkal kapcsolatos szabályozási és technikai kérdések megvitatásához.

3. kép UPU tagországai (forrás: Levélpostai Szabályzat UPU 2013.)

Az UPU ajánlásokat fogalmaz meg a tagországok postai szolgáltatásaival kapcsolatban, amely kitér a cikkünkben tárgyalt, a küldemények veszélyes anyag tartalmának kérdésére is.

A veszélyes anyagok (és a veszélyes hulladékok) mozgatását (fuvarozását) nemzetközi egyezmények (Bázei Egyezmény) szabályozzák (vasúti szállítás: RID, közúti szállítás: ARD, vízi szállítás: ADN), amelyekhez Magyarország is csatlakozott.

Minden szolgáltató a nemzeti és nemzetközi szabályokkal összhangban eljárásokat és oktatási programokat határoz meg azzal a céllal, hogy ellenőrizze a nem elfogadható veszélyes áruknak a saját postai szolgáltatásai körébe történő bevezetését.

Azokat a küldeményeket, amelyeket tévesen vettek fel és veszélyes anyagot tartalmaznak, de megfelelnek a szabályozás rendelkezéseinek, kézbesíthetőek a címzetteknek, ha ezt a rendeltetési országban alkalmazott szabályok is megengedik.

Amennyiben a tévesen felvett küldemény kézbesítésére nem kerülhet sor, vagy az nem lehetséges, azt vissza kell küldeni a felvevő szolgáltatónak.

A postai küldemények radioaktív anyag tartalom esetén szállításra abban az esetben alkalmasak, amennyiben a származásuk szerinti országok engedélyével rendelkeznek, valamint ha a radioaktivitás nem haladja meg a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség mindenkori hatályos Radioaktív anyagok biztonságos szállítására vonatkozó szabályzatának, Egyedi biztonsági követelményekben megengedett radioaktivitás-érték egytizedét.

Minden tagországot megillet az a jog, hogy megtagadja területén a levelek, a postai levelezőlapok és a vakoknak szóló küldemények kivételével azoknak a levélpostai küldeményeknek átmenőként való továbbítását, amelyek az illető országban a jogszabályok rendelkezéseinek nem felelnek meg.

5. A POSTAI KÜLDEMÉNYEK VESZÉLYES ANYAG TARTALMÁRA VONATKOZÓ HAZAI SZABÁLYOZÁS

Az egyetemes postai szolgáltatások Általános Szerződési Feltételei (ASZF) szabályozza a magyarországi postai szállításból kizárt tárgyak, anyagok, valamint a feltételesen szállítható tárgyak és azok feladási feltételeit. [5]

Tilos postára adni olyan tárgyakat, amelyek természetük vagy csomagolásuk miatt veszélyesek lehetnek a postai alkalmazottakra, beszennyezhetik vagy megrongálhatják a többi küldeményt, a postai berendezéseket, vagy harmadik személy javait.

Nem megengedett a szállítása azoknak a küldeményeknek, melyek nem tesznek eleget a Posta honlapján közzétett ASZF-ben előírt feltételeknek.

A Postának joga van a küldemény felvételét megtagadni, illetve azt a szállításból kivonni (a postai szolgáltatást nem teljesíteni), ha biztonsági okból, vagy az irányadó jogszabályokra tekintettel nem vállalja a küldemény szállítását.

A Posta Biztonsági Főigazgatósága folyamatos kapcsolatot tart az UPU Postabiztonsági Munkacsoportjával és a Post Europ égisze alatt működő krízismenedzserek hálózatával az előzetes szűréshez szükséges további felismerhetőségi jegyek, valamint az alkalmazható technikai eszközök megismerése céljából.

A veszélyes anyagok és tárgyak ismertetőjéről a Posta honlapján közzétett postai szállításból kizárt és feltételesen szállítható veszélyes áruk dokumentumból lehet tájékozódni.

6. A VESZÉLYES ANYAG TARTALMÚ GYANÚS KÜLDEMÉNYEK HAZAI KEZELÉSÉNEK FELTÉTELRENDSZERE

A munkavállalók és ügyfelek védelme, valamint a postai szolgáltatás folyamatosságának fenntartása érdekében fontos, hogy a veszélyes anyag tartalmát a lehető leghamarabb kiszűrjék és megakadályozzák az ilyen küldemények bekerülését a postai technológiába.

A postai szolgáltatásra vonatkozó hatályos szabályozás alapján a szolgáltató nem vizsgálhatja tételesen egy küldemény tartalmát, azonban lehetősége van arra, hogy a feltüntetett adatok alapján, vagy annak hiányában már a felvétel időszakában megtagadja a szolgáltatást. Abban az esetben, ha véletlenül, vagy megtévesztés miatt a veszélyes anyag bekerül a technológiába, vagy ennek gyanúja merül fel, a küldemény a szolgáltatás bármely szakaszában kizárható, tartalma a hatóságok bevonásával vizsgálható. A hatóságok jogköre, hogy szükség szerint a feladóval szemben eljárást kezdeményezzenek.

Az előbbiekből következik, hogy a Postának lehetősége van a küldemények (felbontás nélküli) ellenőrzésére, amely lehet érzékszervi (vizuális - olajfoltok, hallás - ketyegés, tapintás – darabos, stb.) és technikai (sugárkapu, bombadetektor, átvilágítás stb.).

Az Országos Logisztikai Központ és a Nemzetközi Postakicserélő Központ szervezeti egységeiben a küldemények radioaktív szennyezettségének ellenőrzése, postai szállításból kizárásra okot adó veszélyes sugárzó anyagok kiszűrése, a veszély elhárítása érdekében a Posta sugárvédelmi jelzőrendszert (sugárkaput) telepített és üzemeltet.

4. kép Sugárkapu (forrás: Szerzők saját felvétele)

A tehergépjárművet és annak rakományát belépéskor a BNS-94H sugárkapu ellenőrzi, amely egy nagy érzékenységű eszköz gammasugárzást kibocsátó radioaktív szennyezettség felderítésére. Az elkülönített járműből az egység-küldeményeket egyenként áteresztik a mobil sugárkapun, elkülönítik a jelző egységet. Kézi sugárzásmérő segítségével a forrás helye tovább szűkíthető, és az ismeretlen eredetű forráson pontos mérés is végezhető, amelyek alapján eldönthető, hogy szükséges-e a hatóság bevonása.

A munkaterületre sugárforrás kerülhet a személyi bejáraton keresztül, ezért beépítésre került egy BNS-94L személyi sugárkapu. A forgóvilla mellé elhelyezett detektor ellenőrzi az áthaladó személyi forgalmat, riasztás esetén fény és hangjelzést generál.

Valamennyi sugárkapu rendszer adatai számítógépen megtekinthetők, a riasztások nyugtázhatóak, és az egyes eseményekhez intézkedési bejegyzést lehet tenni. Az adatok folyamatosan adatbázisba archiválódnak.

A bomba-gyanús küldemények kiszűrésének elősegítése érdekében bomba-kereső detektor készülék (a továbbiakban: készülék) működik a feldolgozó üzemekben.

A készülék telepítése a postai objektumon belül a feldolgozási folyamathoz közeli, különálló zárható helyiségben a tűzvédelmi előírások betartásával történik.

A készülékkel a küldemény-feldolgozás zavartalanságának biztosítása mellett azt a küldeményt ellenőrzik, amely esetében feltételezhető, hogy tartalma a postai szállításból kizárt tárgy és a bombára utaló felismerhetőségi jegyek közül legalább kettő ismérvnek megfelel. A munkahelyi vezető azonban bármely küldemény vizsgálatát elrendelheti.

5. kép Bombadetektor (forrás: Szerzők saját felvétele)

A detektor kezelőjének feladata:

- a) a gyanúsak ítélt küldemény felbontás nélküli vizsgálata,
- b) a készülék jelzésekor a közvetlen munkahelyi vezető és a Főügyelet tájékoztatása, bármely akadályoztatás esetén a rendőrség (Készenléti Rendőrség Tűzszerező Szolgálat) értesítése,
- c) a gyanús küldemény elkülönítése és biztonságos elhelyezése a Tűzszerező Szolgálat megérkezéséig, tilos a küldeményt mozgatni, nedvességnek, magas hőmérsékletnek vagy mechanikus terhelésnek kitenni, a helyiségben mobiltelefont használni.

A csomagröntgenek képesek a robbanó anyagok, veszélyes tárgyak kiszűrésére. A berendezés rendkívül megbízható, amely megfelel a legmagasabb szintű biztonsági igényeknek és alkalmas a postai küldeményként feladható csomagok vizsgálatára. A kialakított alagút

mérete tökéletesen megfelel a követelményeknek. A logisztikai területen az alkalmazása nem csak ajánlott, hanem a nemzetközi forgalomban kötelező is.

6. kép Csoagröntgen (forrás: Szerzők saját felvétele)

Gumikesztyűvel, biológiai fél-álarccal és kézfertőtlenítő géllal valamennyi postahely rendelkezik.

A feldolgozó üzemek dolgozói részére biztosított:

- sűrű szövésű biofilteres maszk, belül textilborítású, kívül műanyag kesztyű, tartóedényben fertőtlenítőszeres víz, a kézszáritáshoz légáramos kézszáritó törülköző vagy papírtörülköző.
- a veszélyes anyagot tartalmazó gyanús küldemények elkülönítése érdekében polgári védelmi egyéni védőfelszerelés a polgári védelmi raktárból.

6. kép Védőfelszerelések (forrás: Szerzők saját felvétele)

7. A VESZÉLYES ANYAG TARTALMÚ GYANÚS KÜLDEMÉNYEK POSTAI ÉS HATÓSÁGI KEZELÉSÉNEK ELJÁRÁSRENDJE

A küldeményfelvétel-, feldolgozás, továbbítás és kézbesítés során felmerülhet annak a gyanúja, hogy a küldemény életet, testi épséget, egészséget, vagyonbiztonságot veszélyeztető bomba-gyanús, valamint ismeretlen eredetű, (robbanó, fertőző, mérgező, radioaktív stb.) anyagot tartalmaz (továbbiakban: gyanús küldemény).

Gyanús küldeményként kell kezelni azokat a küldeményeket, amelyekből bármilyen halmazállapotú (szilárd, poralak, folyékony, légnemű) nem beazonosítható anyag kerül ki (a

nem megfelelő csomagolás alkalmazása, a küldemény nem megfelelő zárása vagy sérülése következtében stb.).

A gyanús tartalmú küldemény jellemző ismérvei:

- címzett: a veszélyes, vagy annak látszatát keltő küldemények címzettjei igen gyakran állami, társadalmi, gazdasági, politikai szervezetek, konzulátusok, nemzetközi szervezetek, képviseltek, védett állami vezetők,
- feladó: nem azonosítható, hiányos, monogramos, jeligés, fenyegető, fiktív jellege nyilvánvaló,
- külalak, tartalom: túlbélyegzés, szándékosan elváltoztatott írás, belső tartalomban por, illetve porszerű anyagra utaló jelek érzékelhetők, küldemény csomagolása a kiszóródás ellen véd, a csomagolás átnedvesedik, mérgező és gyúlékony anyagra utaló jellegzetes szag.

A gyanús tartalmú vagy azzal valószínűsíthetően szennyezett küldeményt a védőfelszerelés alkalmazásával zárható helyre (fedeles elkülönítő tartályban, ennek hiányában a postai szállításhoz használt fedeles ládában) kell elzárni és őrizni olyan módon, hogy illetéktelenek ne érintkezzenek a küldeménnyel, illetve ne kerüljenek annak közelébe.

Legfontosabb azonnali intézkedések és magatartási szabályok:

- a légcserélő berendezések haladéktalan kikapcsolása,
- tilos a küldeményt nedvességnek, magas hőmérsékletnek vagy mechanikus terhelésnek kitenni,
- a gyanús küldemény fellelési helyét körül kell határolni, a küldeménnyel és a küldeményből kikerült veszélyes anyaggal szemben a hatóság kiérkezéséig minden beavatkozás tilos,
- a küldeményt óvatosan az erre a célra előre kijelölt, lehetőség szerint különálló helyiségbe vagy szilárd fallal, falkiszögéléssel védett helyre kell helyezni,
- a küldemény közelében mobiltelefont tilos használni.

A munkavállaló a gyanús küldemény észleléséről azonnal tájékoztatja közvetlen munkahelyi vezetőjét, aki haladéktalanul értesíti a Posta Főügyeletét, személyi sérülés esetén a mentőszolgálatot.

A vezető – a helyzet mérlegelése alapján – elrendelheti a helyiség vagy objektum kiürítését a bomba- vagy tűzriadó, illetve a mentési tervnek megfelelően. A gyanús küldeménnyel érintettek számára a fertőtlenítő kézmosást el kell rendelni, valamint ezeket a munkavállalókat el kell különíteni és soron kívüli foglalkozás-egészségügyi vizsgálatra kell küldeni.

A veszély mértékét csökkentő postai eljárásokat követően, az ilyen esetek kezelése, a veszélyesség kizárása, az illetékes hatóságok, a rendőrség, a Készenléti Rendőrség Tűzszerész Szolgálat, a katasztrófavédelem, a Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat területi szervei, az Országos Sugár-egészségügyi Készenléti Szolgálat feladata, amelyek értesítéséről az érintett postahely bejelentése alapján Posta Főügyelete intézkedik.

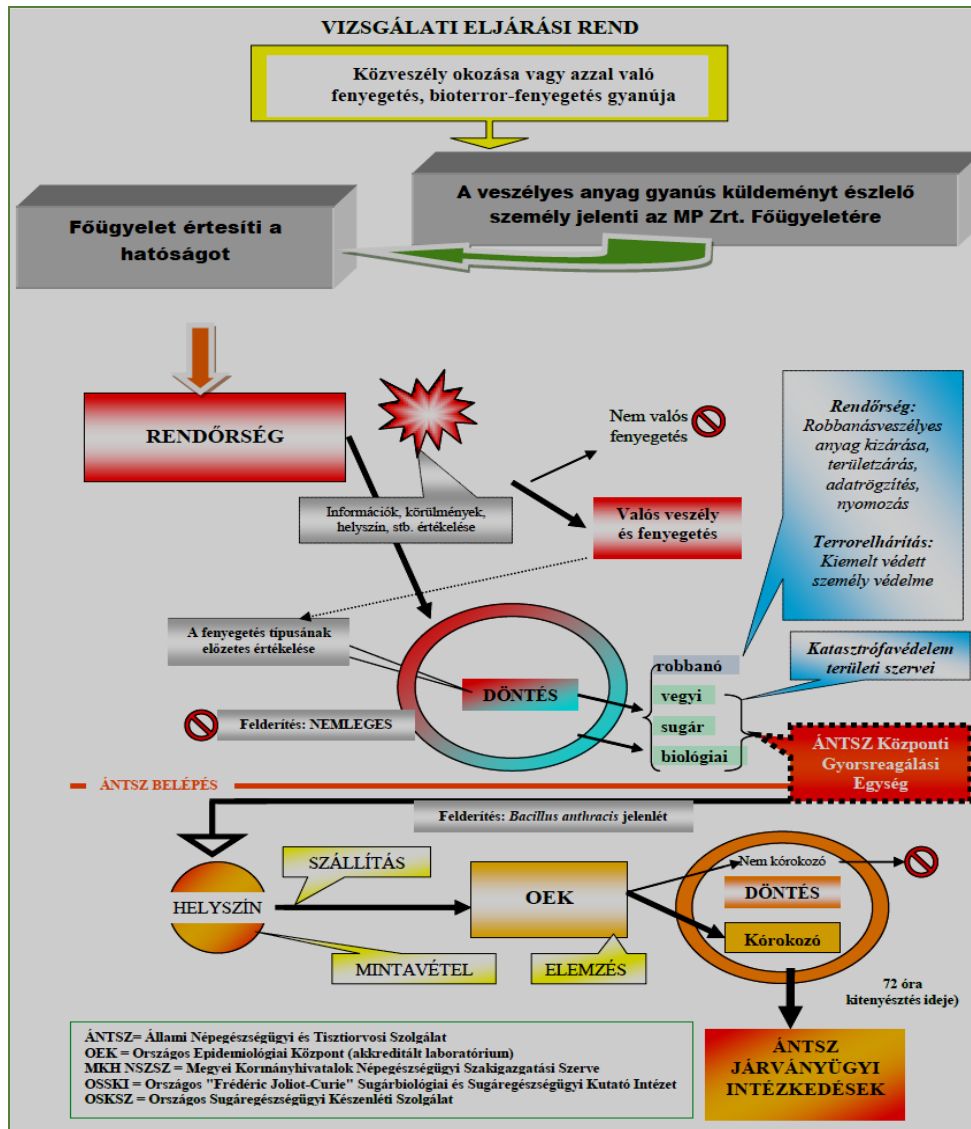
A küldeményt a hatóság jegyzőkönyvvel a helyszínen vizsgálatra átveszi, majd elvégzi a szükséges analízist és megállapítását jegyzőkönyvben rögzíti:

- a) a veszélytelen küldeményt visszaadja, vagy
- b) a veszélyes küldeményt további intézkedésre lefoglalja, továbbá
- c) a küldeményt a saját hatáskörben végzett vizsgálat alapján utólag visszaadhatja.

A visszaadott küldeményt a címzett részére a vonatkozó postakezelési szabályok szerint (sérülés esetén a sérült küldeményekre vonatkozó szabályok szerint) továbbítani kell.

A postai értesítést követően a rendőrség beazonosítja a veszélyt, és értesíti az érintett hatóságot, illetve hatóságokat.

A különböző veszélyes anyag tartalom esetén az eljáró hatóság, akihez a feladatot a jogszabály rendeli. Robbanó anyag esetén a Rendőrség Tűzszerész Szolgálat, tűzveszélyes, mérgező és fertőző anyag jelenlétekor a katasztrófavédelem, szükség szerint a Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat területi szervei, radioaktív anyag észlelésekor az Országos Sugár-egészségügyi Készenléti Szolgálat jár el.

8. kép (forrás: Szerzők saját szerkesztése)

8. FELKÉSZÍTÉS A VESZÉLYES ANYAG TARTALMÚ GYANÚS KÜLDEMÉNYEK KEZELÉSÉRE

A postai munkavállalók munkába állásakor megtörténik az alapképzésük, majd ezt követően évente a felújító oktatásuk.

Az elméleti tananyag gyakorlatiassá tétele megtörtént események feldolgozásával történik.

A postákon szimulált gyakorlat keretében végrehajtják a veszélyes anyag kezelésével kapcsolatos feladatokat. Az elmúlt években többször volt lehetőség a hatóságokkal közös gyakorlat végrehajtására, amelyek a felkészültség szempontjából rendkívül hatékonyak.

A 2017. évben a Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság komplex gyakorlata keretében Algyő posta eredményesen részt tudott venni a veszélyes anyag gyanús küldemények kezelésében, amelyért jelen cikk keretén belül is köszönet illeti Szatmári Imre t. dandártábornok és Huszár Tibor t. ezredes urat és munkatársait.

A felkészítés keretében a munkavállalóknak lehetőségük volt megtekinteni a katasztrófavédelmi mobil labor felszerelését.

9. kép Katasztrófavédelmi Mobil Labor (forrás: Szerzők saját felvétele)

A gyakorlat során végig követhető volt a felderítés folyamata, eszközrendszerének alkalmazása, valamint a mérési eredmények.

10. kép Vegyi felderítés (forrás: Szerzők saját felvétele)

9. ÖSSZEFOGLALÁS

A postai szolgáltatás során előfordulnak olyan küldemények, amelyek olyan anyagokat tartalmaznak, amelyek potenciálisan magukban hordozzák a veszélyt, működésbe lépésük, kiszabadulásuk esetén a jelenlévők mechanikai sérülését, egészségkárosodását, valamint az anyagi javak károsodását okozhatja.

Ezen kívül a szolgáltatás szünetelésével nem biztosított a védelmi szféra és a lakosság ellátása, valamint a közvetlen anyagi veszteségen túl bevételkiesést jelent a Posta számára.

Mindezek elkerülése érdekében a Posta a lehetőségei szerint mindent megtesz, hogy a veszélyes anyagok ne kerüljenek be a technológiába. Ennek lényege, hogy folyamatosan felkészíti dolgozóit a gyanús küldemények felderítésére a felvételtől a szállításon és feldolgozáson át a kézbesítésig.

Rendszerbe állított olyan technikai rendszereket, amelyekkel a küldemények 95 %-a kontrollált. A sugárkapu rendszer működtetése nemzetközi összehasonlításban is elismerésre méltó, a csomagvizsgáló berendezés üzemeltetése pedig légi szállításnál kötelező előírás.

Minden óvintézkedés ellenére a postai szolgáltatás során előfordulhat veszélyes anyag gyanús küldemény, vagy káros anyag kiszabadulása, amelyet a lehető legnagyobb biztonsággal kell kezelni. Ennek érdekében a Posta időről-időre felülvizsgált rezsimitézkedéseket vezet be, valamint a hatóságokkal együttműködési megállapodásokat köt azoknak a feladatoknak a hatékony ellátása érdekében, amelyek jogszabályok által nem szabályozottak teljes körűen.

A szabályozott és kiszámítható környezetnek is köszönhető, hogy még a legkritikusabb időszakban (lépfene tartalmú küldemények) sem alakult ki pánik a postai dolgozók körében.

A Posta és a hatóságok közös erőfeszítésének eredménye (amelyért minden közreműködő tevékenysége elismerésre méltó), hogy veszélyes anyag miatt postai munkavállalót nem ért maradandó sérülés.

HIVATKOZÁSOK

[1] 2012. évi CLIX. törvény a postai szolgáltatásokról 6. § (1)

[2] Morvai Cintia: Veszélyes anyagok jelenlétében bekövetkezett események elhárításával foglalkozó jogi szabályozás értékelése, Katonai Műszaki tudományok on-line Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadmérnök X. Évfolyam 1. szám - 2015. március p. 120.

[3] Hesz József PhD értekezés: Az iparibaleset-elhárítás eljárás- és eszközrendszerének kutatása és fejlesztése, különös tekintettel a kőolaj-finomítókra, ZMNE, Budapest, 2005. 78 p.

[4] <http://www.origo.hu/nagyvilag/20011005lepfene.html>

[5] A postai szolgáltatások Általános Szerződési Feltételei Legutóbbi módosítás hatálybalépésének időpontja: 2017. január 1. Postai szolgáltatások ÁSZF 1. sz. függelék

Dr. Károlyi László ny. t. dandártábornok PhD, Magyar Posta Zrt., biztonsági főigazgató
r. brigadier general Laszlo Karolyi PhD, chief security officer, Magyar Posta Zrt., (Hungarian
Post Ltd.)

laszlo.karolyi@posta.hu

orcid.org/0000-0002-9181-2703

Dr. Janik Zoltán ny. pv. alezredes PhD, Magyar Posta Zrt., katasztrófavédelmi felügyelő
r. lieutenant-col. Zoltan Janik PhD, disaster management supervisor, Magyar Posta Zrt.,
(Hungarian Post Ltd.)

janik.zoltan@posta.hu

orcid/0000-0002-7387-8186